Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Vitae Christi pars secunda - Cod. Aug. perg. 23

[Reichenau ?], [15. Jh.]

Capitulum LVIIII

urn:nbn:de:bsz:31-41582

Visual Library

lum illa cogitare sed etiam si necesse sit pro
meo modulo tolerare et non solum tibi ex
omnibus viribus obsequi sed et propter te con-
tumeliis affici aut certe morte turpissima
condempnari amen

De primo completorio lix capitulum

Resume igitur a principio
passionis meditaciones
istas et prosequere per
ordinem usque ad finem
et attende ad singula ac si presens esses
Conspice itaque dnm ihm advesperascente cum accre-
scente hora completorii in ortum cum discipulis
suis vadit Ultimo nunc ab eis associandus
tamen quomodo affectuose socialiter ac familiariter
eis loquitur et eos ad oracionem exortatur Et cum
intrasset in ortum cum discipulis dixit eis Sede-
te hic id est expectate non moveam sic in loco
ita nec mente donec vadam illuc et orem
Et vos etiam orate ne intretis in temptacionem
per consensum ne scilicet succumbatis temptacioni
Orat ihesus Separantur in oratione qui separantur
in passione quia ille orat illi dormiunt
Ubi crisostomus Consuetudo erat ei erat sine eis orare
hoc autem faciebat erudiens nos in orationibus
quiete constituere nobis ipsis et solitudinem multam
querere Unde cirillus Remotus orat ut discas
quod animo attento et corde quieto colloquendum est
cum sublimi Hec autem dixit octo apostolis quia
iudas ibi non erat et tres secum duxit scilicet
petrum iacobum et iohannem Per hoc quod volens
orare assumpsit petrum iacobum et iohannem do-
cet nos quod eis volens devote orare debet hec
tres comites scilicet fidei firmitatem designatam
in petro qui interpretatur agnoscens et temporalium
abdicacione ea sub pedibus per contemptum ponendo
dc et nichil de temporalibus dum orat cogitan-
do hoc designatur in iacobo qui dicitur sup-
plantator et ponere se in statu gratie
et habere gratie fervorem que designa-
tur in iohanne qui interpretatur gratia
Assumpto igitur petro et duobus fi-

lius zebedei pertraxit tamquam suis secretariis
et magis familiaribus ut quibus in
transfiguratione ostenderat gloriam sue
maiestatis eisdem revelaret etiam tristiciam
sue passionis et qui viderant gloriosa vi-
derent et humilia cepit ille cuius sunt omnia
et in quo adversarius nichil habebat quia
peccatum non fecerat morte sibi imminente
contristari et pavere Quid ergo nos o-
portet facere unde Beda In hoc pavere
et tristificari docemur ante iudicium mor-
tis qui non possumus per nos dicere nisi
per illum venit princeps mundi huius
in me non habet quicquam Hec autem tristicia
a domino maxima fuit quia tunc ait
illis Tristis est anima mea usque ad mortem
Usualiter dictum est id est multum tristis
est anima mea quia tristicia tam intensa
erat quantum esse poterat vel tristis est usque
ad timorem mortis et pro timore mortis
quia mortem naturaliter timebat vel usque
post esse exclusivum Tristabatur enim donec
se et suos morte sua liberaret Mors quip-
pe corporis absolutio est doloris in christo
et suis Vel potest esse inclusivum scilicet donec post
mortem suam redirent apostoli ad eius fidem
Unde ambrosius Dato autem caritatis et paciencie
salutari mandato et disposito fratribus
regno patris tui ad locum proditori tuo
notum cum illis divertisti sciens omnia que
ventura erant super te Ibi anime tue tri-
sticiam quam ex imminente passione sponte assump-
sisti sicut et cetera que passus es in auribus
fratrum profiteri non erubuisti dicens Tris-
tis est anima mea usque ad mortem Et
iterum Procedit ipse ad montem oliveti tu
eum sequere Et licet assumpto petro et du-
obus filiis zebedei ad secreta secesserit
Vel a longe intuere quomodo in se mu-
tavit vultum vide quomodo ille tu-
us sunt omnia pavere cepit et tedere
tristis est inquiens anima mea usque ad mor-

tem unde hic deus meus ita compatiens in exhibens hominem ut quomodo iudearis nescire quod deus es hic aug. Assumpsit autem xpc istum pavorem et tristiciam propter plura. Primo secundum Ieronimum ut veritatem assumpti hominis probaret. Naturale enim est homini timere mortem. Probat naturali tristicia dere contristatus est dominus. Est sciendum quod quedam est tristicia et quedam timor racionem submergens et hominem contempto dei precepto in peccatum ducens sicut petrus timore negavit xpm. De huiusmodi locuntur expositores qui dicunt xpm non timuisse. quippe qui ad hoc venerat ut pateretur et petrum temeritatis arguerat cum eum vellet avertere a passione dicens absit a te domine non erit tibi hoc. Est et alius timor moderatus qui naturaliter inest omni homini (nota) et est sine peccato sicut et fames et sitis et tales passiones fuerunt in xpo. Unde ipse naturaliter horruit mortem et penas acerbissimas quas prescivit se passurum de proximo. Aliter tamen huiusmodi passiones fuerunt in xpo quam in nobis. In nobis enim plerumque huiusmodi passiones preveniunt iudicium racionis et imperium voluntatis. In xpo autem semper sequebantur racionem et voluntatem (nota). Unde volens esuriit et sitivit volens timuit et volens contristatus est. Nichil enim coactum in xpo consideratur sed omnia voluntaria credimus (nota). Ista ergo tristicia ita fuit naturalis quod tamen fuit voluntaria et racionalis. Et ideo signanter dicit hic evangelista quod cepit contristari et cepit pavere (nota) non dicitur fuit contristatus vel pavefactus quia iste motus tristicie non ei dominatus est sed ipse statim eum suppressit et voluntati divine subiecit. Aliud est enim contristari et aliud incipere contristari. Unde contristat cum passio sed passio non dominatur eius animo. propassio enim dicitur inceptor sed passio continuacionem. Quia ergo timor et tristicia inceperunt surgere in parte sensitiva sed nondum pervenerunt ad eius animum sive mentem. Ideo dixit tristis est anima mea usque ad mortem ubi anima sumitur pro parte sensitiva in qua sunt passiones non autem in racione sicut eciam alibi dicebat nunc anima mea turbata est. Poterat quidem xpc natura non mori (no hoc) sicut adam non potuit mori ante peccatum in eo enim nullum culpe debitum nullius peccati fuit vestigium. Et sicut veram humanitatem ita et humanas infirmitates miras assumpsit que a deo non separant velud econtra ignorancia impotencia concupiscencia et huiusmodi faciunt. Et nota quod passio turbans potest in anima tripliciter accidere (no de motibus) aut preter imperium et iudicium racionis ut motus subitus qui appellatur propassio aut contra imperium et iudicium racionis sicut motus progressivus usque ad perturbacionem racionis vel a sua rectitudine ut in malis vel a sua tranquillitate ut in bonis imperfectis aut secundum imperium et iudicium racionis ut motus a racione imparatus et ordinatus ut turbacio penitentis vel compacientis. Primo modo passiones sunt in omnibus puris hominibus eciam perfectis. Secundo modo in imperfectis solum. Tercio modo in xpo quia in eo totaliter erat sensualitas subdita racioni et racio inferior superiori et superior deo nec tamen una potencia impediebat aliam in opere suo naturali. Contristabatur eciam xpc secundum Ieronimum (no) non solum timore imminentis mortis quam ipsa natura abhorret et recusat sed et propter infelicitatem iude et scandalum discipulorum et reieccionem iudeorum et eversionem iherusalem misertus hiis et compassus. Et possumus eciam addere quod ideo tristabatur (hoc no) quia previdit quod tam acerbe passionis sue flagella et vulnera et mors amarissima in multis adhuc hodie miseris et obstinatis peccatoribus frustrari deberent

Secundo assumpsit pavorem et tristiciam pro nobis membris suis ut ipse nostras tristicias in se vinceret sicut et mortem nostram sua morte destruxit et sicut suscepit temptacionem et passionem ut nos a temptacione et passione liberaret. Tercio quoque huiusmodi pavorem et tristiciam assumpsit nobis in exemplum et doctrinam moralem ut sequitur. Ex hoc enim articulo qui est pavoris et tristicie assumpcio plura habemus documenta. Primum est ut nos eius exemplo discamus timores et tristicias ac passiones alias in nobis insurgentes freno racionis cohibere ne usque ad animam pertingant sed in inferiori parte anime sub voluntatis imperio constringantur ut dictum est de Christo. Secundum est ut eius exemplo discamus nos desperare non debere si aliquando nobis subrepat tristicia timor vel pusillanimitas in obsequio divino. Unde Aug. Moriturus tristatus est Christus ut doceret martires suos non debere desperare si in hora passionis subrepat tristicia quam tamen vincant. Tercium est ut nos discamus contristari proximis in necessitatibus eorum sicut Christus tristatus fuit non pro se sed pro aliis ut dictum est secundum unum intellectum. Quartum documentum est ut exemplo Christi discamus tristicias et turbaciones ad deum tamquam oratore referre sicut fecit ipse. Nam statim ut dixerat tristis est anima mea ivit ad orandum. Quintum documentum est quod nos orare volentes devote debemus secedere ab hominibus ad aliquem locum secretum sicut fecit Christus dans nobis exemplum. Sextum est quod omnes tristicias tribulaciones penas adversitates et infirmitates nostras eciam si petamus ab eis liberari sicut fecit Christus semper post oracionem committamus voluntati divine ac per hoc eas quasi in cor Christi reponamus orantes ut ipse eas in unione sue passionis perficiat et offerat eas deo patri ad laudem et gloriam suam. Et ex hoc nostre tribulaciones et passiones multum nobilitantur. Nam sicut passio Christi in celo et in terra infinitum attulit fructum sic pene et quecumque tribulaciones nostre hoc modo commisse in unione passionis sue tam fructifere erunt ut angelis in celo gloriam iustis in terris meritum peccatoribus veniam et purgandis animabus conferant revelamen. Meditando istum articulum studeat homo semper ipsum contristare cum gemitibus compaciendo Christo de sua tristicia propter nos assumpta et si in aliqua turbacione vel adversitate sit uniat illam cum tristicia et adversitatibus Christi ut ex unione ipsarum dulcescat et deo in summa paciencia redoleant. O domine Ihesu qui tristari pro me misero voluisti da michi omnes tristicias meas tecum viriliter supportare tu quoque eas in unione tristicie tecum digneris sufferre. Deinde dominus Ihesus volens se eciam sequestrare a tribus apostolis secum assumptis dixit eis: Sustinete hic expectando et vigilate mecum non cum diabolo vel cum mundo tamquam amici speciales pre ceteris qui debent in angustiis assistere amicis. Sustinete pondus temptacionis vigilantes a sompno infidelitatis et torpore mentis ne ingravante diabolo obrepat vobis. Ceteris quidem iussi sedere ibi quasi inferiores ab agone isto seruans eos securos, vos autem quasi firmiores usque huc adduxi ut collaboretis mecum in vigiliis et oracionibus sed nolo vos progredi ulterius nondum enim potestis propter hoc manete hic vigilantes sicut et ego vigilo ut unusquisque in gradu vocacionis consistat quia et omnis gracia quamvis magna fuit superiorem habet. Et progressus est ab eis pusillum scilicet quantum iactus est lapidis et positis genibus procidit in faciem suam super terram ut humilitatem mentis ostenderet habitu corporis et orabat dicens ore abba pater si pos-

Marginalia: no(ta) iiij documenta; no(ta); no(ta); no(ta) pulchre valde; de gracia huius glorie dicti vide gloss. ad Colossenses c. i. et adimpleo etc. et in aurea glossa notabiliter; i(d est) relevamen; no(ta)

est
Iudee salua congruentia redemptionis humane. et si morietur mors me secundum carnem non moriente transfer taliter hunc vel experimentum passionis a me. quasi diceret Si possibile est sine morte mea temporali saluari genus humanum transfer talitem amare passionis a me. Per oratio/ offerebat spiritum deo patri. que quidem oratio ex pluribus ostenditur perfecta. (nota de orac.) Primo quia solitaria est. est enim oratio eleuacio mentis in deum. quod melius fit cum homo est sequestratus ab aliis. Secundo quia humilis. cum in faciem suam procidit. Tertio quia deuota. cum ad deum patrem recurrit. Quarto quia recta. cum voluntatem suam voluntati diuine submittit. Quinto quia caritatiua. cum interim dulciter discipulos visitauit. Quod dicit abba pater utriusque populi patrem et saluatorem deum esse innuit et ostendit. idem enim significat abba quod pater. sed (nota de abba pater) abba est hebreum. pater vero grecum et latinum. Ergo utraque primus ipse inuocat ut utrumque populum in eum crediturum. et ab utroque eum inuocandum esse doceat. quia non est distinctio iudei et greci. Quod autem dicit si possibile est ad potentiam dei pariter et iustitia refert. Quoniam quantum ad iustitiam eius qui non solum potens est sed etiam iustus non sunt possibilia nisi ea que iusta sunt. (nota) Unde ut verus homo horrebat mortem et sensualitatis voluntate vellet non mori si de iustitia posset fieri. Habebat autem iustitia patris ut Christus pateretur et a con- (nota) stitutione mundi hoc erat nostre salutis sacramentum ab eo preuisum. Augustinus ergo mortis et tollerancia passionis non placebat Christo per se et tamquam finis qui per se appetitur. ideo simpliciter loquendo pati nolebat. sed propter obedientiam patris et salutem humani generis passionem

et mortem voluntarie intendebat. Sicut infirmus voluntarie recipit potionem amaram non propter potionem sed propter sanitatem consequendam. (hoc nota) Hec voluntas non moriendi gloriosos martires facit. Non enim vult sensualitas (nota de m... triplici) carnis nisi quod delectat. Si autem delectaret eos mori non inde viderentur mereri. Sed quia hanc voluntatem non moriendi deo subiciunt et quod naturaliter fugiunt propter deum volunt. ideo merentur. Unde et Christus subdit dicens verumtamen non quod ego volo humano affectu sed quod tu. Quod enim ex humana infirmitate trepidauerat [illegible] reuertens in semetipsum per obedientiam et fortitudinem mentis confirmat non inquid hoc fiat quod humano affectu loquor. sed ad quod missus sum. et propter quod ad terras tua voluntate descendi. Unde alibi. Non veni facere voluntatem meam sed quam temporaliter sumpsi ex virgine sed voluntatem eius qui misit me. quam videlicet communem habui eternus cum patre et quam semper approbo omni ratione. Non meam. non propriam. non filii hominis non meam que resistat deo. Et utique voluntas Christi non erat contraria voluntati patris. (nota) sed qui uenerat obedientiam docere non inueniretur obediens si propriam faceret voluntatem. Quanto ergo magis nos non inducabimur obedientes si facimus proprias voluntates. Unde augustinus. Filius dominus dicit (nota) non quero voluntatem meam. et homines volunt facere voluntatem suam. Ille tamen se humiliat qui est equalis patri. et tantum se extollit qui in imo iacet et nisi manus ei porrigatur non surgit. Et iterum transfigurat in se suos et qui nichil aliud verbum quod pater docet eos priuatam voluntatem corrigere et dirigere iuxta diuinam. Unde et Ieronimus. usque in finem non cessat docere nos patribus obedire et voluntatem nostram voluntati nostre preponere. Ostendit itaque sim-

Anno dni xxxm   Ps ii   Capitulum lvo

[V]ocavit dominus ihesus ut cum mors vel aliud quod fieri nolumus imminet sit per infirmitatem petamus ut non fiat quatinus per fortitudinem parati simus ut voluntas conditoris nri etiam contra nram voluntatem fiat Nam sicut multum confidere non debemus ne nram virtutem videamur profiteri sic multum pusillanimiter agere et diffidere non debemus ne dei adiutoris nri impotentiam videamur pronunciare Et iterum Multi adhuc infirmi contristantur futura morte sed habeant rectum cor contra mortem quantum possunt sed si non possunt dicant quod dominus dixit Pater si fieri pt transeat a me calix iste Ecce habes voluntatem humanam Vide iam rectum cor sed non quod ego volo sed quod tu Hec beda

Et rediens de loco in quo oraverat ad tres discipulos suos scilicet petrum iacobum et iohannem invenit eos dormientes Iam vicina temptatione incipiebant oculi eorum languescere quia dormitio erat quedam prefiguratio negationis et fuge unde beda Sompnus corporis prefiguratio erat quod in proximo gravandi erant sompno infidelitatis Et petro promittenti dicit sic quasi diceret Sic erat faciendum vel sic implesti quod promiseras Symon dormis non potuisti una hora vigilare mecum Non ostendis tantum fervorem facto quantum verbo In hoc apparet tua infirmitas Per hoc quod dicit una hora ostendit quod brevis est molestia temptationis et spatium remunerationis Et ergo dicit tullius omnia que brevia sunt tolerabilia debent esse etiam si magna sint Quamvis aut omnes dormirent petrum tamen potius increpat quia enim pre ceteris fuit gloriatus ideo pre ceteris erat increpandus Item quia inter eos principalis erat ideo in ipso alios reprehendebat Item quia in eodem defectu prelatus magis est increpandus quam alii ceteris paribus Tu etiam infirmitate id

Vere quia non petrus vel cephas sed antiquo nomine symon a domino hic vocatur Vigilate attente oculis mentis et corporis et orate devote verbis cordis et oris ut non intretis in temptationem negando me et recedendo a me Non dicit ne temptemini quia impossibile est hominem non temptari sed ne intretis in temptationem et intrantes in eius profundum i ne temptatio vos superet et includat per consensum vel opus temptationis enim initium est suggestio mali medium consensus in delectatione vel opus consummatio est opus ipsum Devitandum autem temptationem et ad resistendum eidem recurrendum est ad orationem Oratio enim est elevatio mentis in deum Quanto autem mens in deum elevatur tanto facilius temptatio ab ea superatur Et sicut fur audito clamore fugit et vicini veniunt ad succursum ita clamor orationis dyabolum fugat et sanctos ad succurrendum excitat Unde ysidorus Hoc est remedium eius qui vitiorum temptamentis estuat ut quotiens quolibet vitio tangitur toties orationes fundat quia frequens oratio inpugnationem vitiorum extinguit Et sicut servus qui sentit furem in domo et non clamat favet furi et proditor est dni sui sic qui sentit temptationem esse in corde videtur ipsum prodere et dyabolo consentire nisi statim per orationem exclamet Et ideo quia dyabolus semper temptat semper debemus orare et nunquam deficere Sed oratio debet ordinari non ad hoc ut non temptemur sed ad hoc ut non intremus in temptationem Multum aut valet ad expulsionem temptationis cogitatio et timor eterne mortis Unde aug Timor de futura morte mentem concutit et quasi concussatos omnes corporis motus superbie signo crucis affigit Spiritus quidem de se et sua natura promptus est in me et in vobis ad

confitendum, caro autem infirma in vobis non in me ad tollerandum (quia caro corrupta semper deprimit et aliquando vincit spiritum) et ideo est orandum). Nam quasi promptum habuistis spiritum (in promittendo mori etiam pro me) sed nunc patet carnis infirmitas ad sustinendum imminentem temptationem quia ipsa dormitio corporalis indicium est et quasi primaria vere infirmitatis (non dum enim virtute ex alto induti estis ubi supra). Hoc autem adversus temerarios dictum est qui quicquid crediderint putant se consequi posse. Itaque quantum de ardore mentis confidimus, tantum de fragilitate carnis timeamus. Ubi supra. Tu domine qui mandasti quod vigilemus et oremus da nobis gratiam ad hoc faciendum quia licet spiritus promptissimus sit, caro tamen infirma et tota pigra, et tota sompnolenta, nec potest sustinere ut una per unam horam perfecte tecum vigilet et tecum oret ne cadat in temptationem.

¶ Deinde iterum secundo abiit et oravit dicens: Pater mi si non potest hic calix transire nisi bibam illum fiat voluntas tua. Ostendit hic ut ait Criso. quod valde concordat voluntati dei et quoniam ubique hanc sequi oportet et hanc inquirere. Vellet quidem transire calicem, quia homo est, sed perficit dispensationem quia patri obediens est. Bede et Leo papa. Hec vox capitis salus est totius corporis; hec vox omnes fideles instruit, omnes confessores accendit, omnes martires coronavit. Nam quis mundi odia, quis temptationum turbines, quis posset persecutorum superare terrores, nisi Christus in omnibus et pro omnibus patri diceret fiat voluntas tua. Discant igitur hanc vocem omnes ecclesie filii, ut cum adversitas violentie alicuius temptationis incumbit, superato tremore formidinis accipiant tollerantiam passionis. Et re-versus denuo invenit eos dormientes pre tristitia. Erant enim oculi eorum gravati et depressi: interiores quidem languore terroris et tristitie, exteriores vero vigiliarum longitudine. Nam tristitie magnitudine sopiti non poterant vincere, timentes tum pro capite tum pro se; sed sicut dormiebant mente ita et corpore, quia ex torpore animi quandoque provenit sompnus nature. Et ait illis: Quid dormitis, scilicet in tantis constituti periculis, cum sit tempus vigilandi propter instantiam gravissime temptationis vobis imminentis. Surgite a torpore mentis, vigilate animi vigilantia, et orate ne intretis in temptationem, scilicet per consensum, id est ne temptatio vos superet et intra suos casses teneat. Et abiit iterum et oravit tertio dicens eundem sermonem orationis, scilicet pater mi et cetera. Tertio ergo idem oravit ut orationis frequentiam ostenderet et nobis spei longanimitatem exhiberet. Iterat orationem ostendens quod oratio debet esse continua. Similiter iterat visitationem discipulorum suorum quia opera caritatis debent esse orationi coniuncta. Et sic prelatum instruit et sibi et gregi intendere, et nunc contemplativam nunc activam vitam exercere. Huic non obstat quod dicitur in ecclesiastico: non iteres verbum in oratione tua, quia illa auctoritas sic intelligenda est: non iteres, id est ita sis diligens in proferendo integre et devote verba orationis tue, ut postea propter omissionem vel negligentiam non oporteat iterare; sed tamen iterare propter devotionem vel instantiam bonum est, sic et eundem sermonem in predicando diversis bonum est quandoque iterare. Cum autem oraret et angustiaretur dominus Ihesus, ecce angelus princeps Michahel astitit confortans in eo motum sensualitatis, secundum quam minoratus est paulominus ab angelis, illum scilicet motum qui exhorrebat mortem. Statim postquam Christus se voluntati paterne submisit, angelus eum confortavit. In quo innuitur quod

licet quandoque non dat quod petitur quia
forte non expedit semper tamen oranti me-
talis consolatio confertur. Et secundum
theophilum ut nobis innotesceret orationis
virtus quatinus eam in adversis proponamus
orans dominus ab angelo confortatur. Et
humilis dominus reverenter et humiliter susci-
pit hanc confortationem etiam a sua cre-
atura considerans se esse minoratum paulo
minus ab angelis dum est in hac lacrima-
rum valle et sicut contristabatur ut homo
sic ex verbis angeli fuit confortatus ut ho-
mo. Nec putandum quod hic angelus vel alius
fuerit in eius custodiam deputatus quia hic
non decuit et christus non indiguit. Secundum be-
dam alibi quod angeli ei ministraverunt hic
quod angelus eum confortavit dicitur ut utriusque
natura designetur. Nam divine nature an-
geli ministrant humanam vero confortant.
Apparuit autem ei angelus visione corpora-
lium assumpto corpore humano consolans
eum per modum servientis non propter se
et sui indigentiam sed magis propter discipu-
los assistentium consolationem et ad con-
firmandum fidem in eis quod christus sit maior an-
gelis ratione deitatis ac propter nostram instructionem
ad ostendendum scilicet quod angeli assistunt nobis
orantibus confortantes nos in oratione et
ut ex sua post tristitiam consolatione sciremus
quod tribulatis pro christo non deest divina conso-
latio iuxta illud psalmiste. Secundum multitu-
dinem dolorum meorum in corde meo consola-
tiones tue letificaverunt animam meam.
Nam secundum bedam Creator non indi-
gebat creature subsidio sed homo factus sicut
nobis et propter nos est contristatus sic nobis
et propter nos est confortatus. Et et ipse dominus
ratione se confortabat dicens ad patrem
Non sicut ego volo sed sicut tu. Aiunt quidam
autem michahelem astitisse oranti et dix-
isse se patri orationis tenorem retulisse
omnes quos presidentes angelos pro hoc ipso o-
rasse et respondisse patrem. Novit dilectus
filius meus quod humani generis redemptio quia
sit optimus sine sui sanguinis effusione de-
center fieri non potest. Angelus autem post hec
confortavit eum vel de sui presentia sic amicus
sua presentia confortat amicum. Unde confortavit
id est ad modum confortantis se habuit scilicet ei as-
sistendo vel forte aliqua verba consolatoria
dicendo quia scilicet hinc vincetur lucifer sicut vic-
tus est in celo vel quia sicut magnanimum mag-
na sustinere deceret vel quia passio cito tran-
siret et eius fructus esset pretiosus scilicet redemptio
humani generis et restauratio angelice ruine
vel aliquid simile. Vel secundum quosdam ut dicit
theophilus ista angeli confortatio fuit christi glo-
riatio. Dicebat enim angelus confortans eum
Domine tua est virtus tu potes contra mor-
tem et infernum genus liberare humanum
et similia. Tu qui in oratione positus ab
angelo confortari voluisti da michi per
virtutem orationis tue ut oranti michi pro-
assistat angelus tuus me confortans et ut
valeam contra impatientiam. Nota quod do-
minus ihesus pluribus vicibus oravit an-
tequam a patre reciperet responsionem et con-
fortationem. Sicut autem ter fuerat temp-
tatus in tribus locis sic ter oravit non in eo-
dem loco sed in tribus diversis locis distantibus ab
invicem per iactum lapidis. Et ut dicitur ad-
huc in ipsis locis vestigia orationum sunt que
ibi facte fuerunt. Et factus est in agonia
prolixius orabat ostendens et docens quod nos
in agonia vel quacumque necessitate constituti
debemus ad orationem confugere et in maio-
ribus periculis ac maiori necessitate magis
et instantius orationi insistere. Agonia ista
potest dici certamen contra mortem vel mortis
anxietas quam ipse presentem previdebat et ideo
dicitur tunc fuisse in agonia sicut infirmi in
extremis laborantes dicuntur esse in agone

Vel potest dici certamen et reluctatio sensualitatis ac rationis quia agonizabat et certabat in eo mirabili pugna sensualitas naturaliter mortem horrens et recusans ac ratio voluntati divine obtemperans et ipsam mortem pro salute humana zelans quia virtute divina quelibet pars permittebatur agere et pati quod proprium erat sibi. Jam tamen quasi vincebat mortem animo dum etiam mori volebat qui post vicit actu ipso resurgendo. Sed heu colluctatio carnis ad spiritum sive sensualitatis ad rationem quosdam homines facit retroire vel exorbitare ut illos qui peccant mortaliter et quosdam lente incedere sive in via morari ut illos qui peccant venialiter. Unde in huiusmodi pugna proclivus est orandum ut ratio sit recta et voluntas constans ac sensualitas recte rationi et ratio divine voluntati non obsistat sed obediat et dicamus non mea sed tua voluntas fiat. In statu mortis districtum iudicium et ea que homo numquam antea revolvit sibi veniunt in animum. In cuius figura Christus appropinquante morte factus est in agonia unde Greg. Appropinquante etiam morte mentis in se certamen expressit qui vim quandam terroris et formidinis patimur cum per solutionem carnis eterno iudicio appropinquamus. Et merito tunc anima terretur quoniam post pusillum hoc invenit quod in eternum mutare non possit. Si enim consideremus ex quibus vite prioris nequaquam sine culpa transire potuimus et quod nec hoc ipsum sine reatu non est quod laudabiliter gessimus si remota pietate iudicemur merito in agonia constituimur. Et cum dominus prolixius oraret inter eum sudor ferventissimus in modum sanguinis erumpens in hac agonia sive certamine usque in terram habundanter currebat. Ex fervore enim orandi et ex apprehensione imminentis periculi ac vehementi anxietate sensualitatis que permittebatur agere et pati quod erat proprium sibi inflammabatur cor et corpus ut apertis poris efflueret sudor rubicundus et sanguineus. Iste sanguis fuit verus et naturalis exitum ad veritatem sue existentie et de purissima Christi carne sed miraculosus et non naturalis exitum ad modum profluentie quia secundum Bedam contra naturam est sanguinem sudare. Dicit etiam oportet dicere de sanguine et aqua lateris Christi iam mortui quod fuit verus sanguis et aqua sed miraculose effluxerunt de mortuo corpore. Ad hunc sanctissimi sudoris balsamum egrotis proficuum festina ne tardaveris ut inde sanari merearis unde Aug. Curre stans decurre et suavissimas illas guttas lambe et pulverem pedum illius linge. Noli dormire cum Petro ne merearis audire. Sic non potuisti una hora vigilare mecum hec Aug. Surgit igitur tertio ab oratione in qua stabat flexis in terram genibus totus sanguine madefactus. Quem conspice tergentem sibi vultum vel forte eum in torrente lavantem totum ex afflictum reverenter terre et considera quanta tunc fuit anime sue angustia cuius testes sunt gutte sanguinee decurrentes in terram et ei intime compatere quia non sine ingenti acerbitate doloris hoc sibi potuit contingere. Nusquam enim aliquis mortalium ob mortis horrorem auditur sudorem fudisse sanguineum unde patet eius numquam fuisse similem dolorem. In hoc quidem apparet quanta fuit amaritudo passionis Christi cuius sola cogitatio ita naturam inmutavit quod pre angustia sudare coegit. Hec pugna eius et anxietas martirum certamina et agones significans plurimum consolatur et confortat pusillanimes et infirmos et ad amorem incitat tepidos et ingratos unde Aug. Positis ergo genibus in terra pedisti in faciem tuam adorans in agonia et dicens Abba

Sermo dni xxxiiii Pater Capitulum lix

Pater mi si possibile est, transeat a me calix iste. Et angustias quidem cordis tui dulcissimi certissime insinuabat sudor ille sanguineus, qui orationis tempore de sanctissima carne tua guttatim decurrebat in terram. Domine domine ihesu, unde anime tue tam vehemens tristitia, unde tanti sudoris anxietas et tam anxia supplicatio. Nonne voluntarium erat sacrificium deo patri oblaturus, et nihil invitus pertulisti utique domine. Arbitramur autem quod et hoc est ad consolationem infirmorum membrorum tuorum assumpsisti, ne forte desperet quis si caro infirma contremisceret ubi ad passionem promptus est spiritus. Nimirum et ut maiores erga te amoris et gratitudinis stimulos haberemus, naturalem carnis infirmitatem evidentissimis indiciis in te expressisti, quibus docerem, quia vere languores meos portasti, et non absque sensu doloris passionum sentes pertransisti. Vox enim illa vox carnis fuisse videtur non spiritus, eo quod subiunxisti: Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. Voluit autem dominus sanguine sudare pluribus rationibus. Prima est, secundum aug. ad figurandum quod de corpore suo toto quod est ecclesia sanguis effundendus et emanaturus erant sanctorum martiria. Secunda est secundum Bedam ut per terram sanguine irrigatam declararet terrenos homines sanguine suo redimendos et mundandos. Tertia est secundum glosam, ut totum mundum peccatis mortuum ad vitam resuscitaret, ideo sudorem suum sanguineum ad terram decurrere volebat. Item secundum Ber. Non solum oculis sed quasi membris omnibus flevisse videtur, ut totum corpus eius, quod est ecclesia, totius corporis lacrimis purgaretur. Insuper etiam sanguis decurrebat in terram ad ostendendum quod pro terra id est ecclesia ad huc militante in terra orabat et sanguinem suum fundebat et ipsam suo irrigatam sanguine fecundabat. In sudore autem notatur fervor, in sanguine pretium, in decursu habundantia, in guttis particularis efficacia, quamvis esset universalis sufficientia. De isto articulo, qui est sudoris sanguinei defluxio, habemus documentum salutiferum, quod et nos in oratione debemus ita esse intenti et fervidi, ut ex vehementia intentionis et fervore devotionis sudemus quasi sanguinem per configurationem passionis christi et ardore dilectionis ad deum. Quod fit dum quis orans in tanto ardore devotionis accenditur, quod pro amore dei, si oporteret sanguinem suum fundere non vereretur, et talis sic incalescat spiritu, ut totus sanguis in corpore quasi spiritui alludens promptum et expeditum se exhibeat ad exsudandum. Sed vero caro ex infirmitate sua tam vehementem ardorem devotionis sufferre non prevalet, ideo quasi sanguinem evaporat, vel saltem pro sanguine ardentes lacrimas per oculos effundit. Sed quoniam nos tam figuratam orationem effundere non valemus, adiungamus orationem nostram orationi christi, qui est advocatus noster apud patrem, et ipse interpellat pro nobis, immo orat nobiscum. Et illa oratio est efficacissima et deo patri acceptissima, que scilicet in oratione cum oratione christi offertur. Quam efficaces etiam sint lacrime orationis et maxime ille que in recordatione passionis christi funduntur, patet ex quadam revelatione facta cuidam persone, de qua legitur quod apparens ei dominus in spiritu ait: Si quis in recordatione mee passionis lacrimas cum devotione fuderit, suscipere volo ac si ipse pro me passus sit. In recolendo istum articulum procidat homo in faciem super terram orando intente, et cogitet angelicam presentiam sibi tunc adesse, recogitet etiam agoniam suam, et conetur quantum potest habere lacrimas ex passione et amore christi, quas si habere non valeat, per oculos fundat saltem lacrimas cordis. Sicut ipse dei filius imminente sibi

passione horrenda cum pre angustiis sup-
veniente in proximo mortis guttas sangui-
neas in terram funderet/ interdum dominus tamen
libere voluntatem suam/ voluntati patris
commisit/ et quod repetit devote perfecit/
nota sic quilibet devotus in omni adversitatis
pressura et tribulationis angustia/ licet
forte naturam reluctantem habeat/ se
paterne voluntati committat/ et hoc quod
nota occurrerit devote suscipiat. O pie ihesu/ qui
factus in agonia guttas sanguinis mirabiliter
desudasti/ da michi ut recordatione tue passio-
nis attentus/ lacrimarum guttas pro sangui-
ne/ in conspectu tuo merear dulciter desudare.
Respice nunc qualiter iacebant discipuli dor-
mientes/ et qualiter dominus ostendit eis mo-
dum orandi in gestu corporis/ et in verbo
proprio/ et per angelum ibi apparentem/ Quem
modum et tu tenere debes/ scilicet te prosternendo
ac proprium defectum et fragilitatem recogno-
scendo/ et cadendo in faciem tuam/ non post fa-
ciem/ ut ea que rogas coram te habeas/ et in
mente teneas/ non retro/ ut unum ore dicas/ et
aliud corde cogitando/ et ut humilitatem mentis
ostendas habitu corporis/ Casus enim in terram nota
Docet nos magis humilitatem/ si posset fieri/ et
quod voluntas patris semper precedat/ et quod non
tepide/ sed cum magno fervore orentur/ sicut do-
minus fecit/ et quod non parum/ sed prolixe et
distincte/ non sicut illi qui festinant horas
nota solvendo/ et si non verbo/ facto tamen dicunt
nota Erubescamus nos de istis/ qui habemus
facere alia magis necessaria/ quam vestimen-
tes/ ad utiliora et maiora. Et vide quomodo
statim aderit tibi angelus/ qui te adiuvet
et confortet et orationem tuam deo presentet
propter exemplum enim nostrum ille angelus ap-
paruit confortans dominum. Et non semel sed
frequenter est orandum/ sicut ipse ostendit nobis
per trinam orationem suam docens/ ut non
deficiamus sed in oratione permaneamus donec
impetremus ea que postulare iam cepimus

et tu ora pro mortuis pro vivis tam pecca-
toribus quam iustis/ vel oravit ter ut etiam
nos de peccatis preteritis veniam/ et de presentibus
emundationem et de futuris cautelam a deo
postulemus. Vel ut hec tria scilicet veniam/ gratiam
et gloriam in oratione petamus/ vel ut con-
tra ternam concupiscentie seu cupiditatis
temptationem orationis clipeo teneamur
vel ut ad trinitatem scilicet patrem et filium
et spiritum sanctum orationem dirigamus. Per hec
etiam docuit nos orare perfecte quia per-
fectio consistit in tribus in principio medio
et fine. Compatere nunc domino et admira-
re profundissimam humilitatem suam quia
cum sit deo patri suo coequalis et coeternus
prostratus tamen deum orat et tamquam
quilibet de populo homuncius. Orare
quidem patrem convenit christo ratione huma-
nitatis in qua est minor patre non autem
ratione deitatis in qua est equalis patri
ut homo rogat patrem qui ut deus est unus
cum patre. Considera etiam perfectissimam
eius obedientiam. Quia enim pater vult quod
moriatur ipse hanc obedientiam reverenter
suscepit et consequitur unde tertio mirabile
ad nos caritatem tam patris quam filii pro
nobis enim hec mors inditur et sustinetur
propter nimiam ipsorum caritatem qua ad nos
habent. Venit autem post hec dominus
ihesus ad discipulos suos et eis compatiens
eis propter temptationem de proximo eis immine-
tem dixit eis Dormite iam et requiescite
Quasi diceret parum potestis hec facere
qui ibidem aliquantulum dormierunt. Iubet
eos dormire ut ostendat suam ad eos com-
passionem quia gravati erant et ut cog-
noscant suam infirmitatem quia cum ipso
vigilare non poterant et ut sompno recre-
ati fugere possent de manibus eorum qui
statim ipsum erant capturi et in figura
quod in proximo infidelitatis sompno erant
gravandi. Considera in ipso mansue-

citudinem priam quanto enim magis appropinquat ad mortem tanto magis ostendit cordis sui dulcedinem. Bonus pastor vigilabat super custodia pusilli gregis sui. O grandis amor vere bonus et pius est hic pastor, vere in finem dilexit eos cum in tanta agonia positus illo modico tempore quietem eorum procurat. Non sic hodie multi pastores faciunt qui subditis vigilantibus et in agonia positis dormiunt suaviter et quiescunt. Dum ergo videbis discipulos dormientes in tanto periculo et dominum vigilantem si devotus es multa invenire poteris que dicas tam domino tuo quam discipulis suis. Videbat tandem a longe adversarios suos venientes cum facibus et armis nec tamen discipulos excitavit nisi cum prope et quasi iuxta eos fuerunt. Tunc autem evigilans discipulos dixit eis: Sufficit, scilicet quod iam quievistis et satis dormivistis, ergo parum est dormiendum. Unde quidam patres non nisi stando vel sedendo somnum capere consueverunt pro modico. Ter discipuli dormierunt, ter dominus omnes suscitat, que trina dormitio et suscitatio tres mortuos quos dominus suscitavit significat. Et subiungit: Venit hora et filius hominis tradetur in manus peccatorum. Ubi Origenes: Et nunc ihesus in manus peccatorum traditur quando hii qui videntur in ihesum credere habent eum in manibus suis cum sint peccatores. Et et quotienscumque iustus habens in se ihesum in potestate factus fuerit peccatorum, ihesus est traditus in manus peccatorum. Hec Origenes. Surgite eamus scilicet obviam inde proditori et suis complicibus. Ecce qui me tradet prope est quem nolo declinare cum possem hoc facere. Ac si diceret: Non nos inveniant latentes ac quasi timentes et retrahentes, ultro eamus eis obviam et pergamus ad mortem ut passuri confidentiam et gaudium videant et passionem omnino voluntariam sciant. Ultro nos debemus offerre

quando non expedit mortem effugere. Ubi ostenditur Christi desiderium ad nostram redemptionem, quia non solum proditorem cum turba venientem expectavit sed etiam eis occurrit. Ubi etiam docet ut si tribulari nos oportet cum gaudio et confidentia sustineamus. Moraliter quoque monet nos ad tria. Primo ad temptationes nos parare cum dicitur Surgite. Secundo in bonis operibus proficere cum subditur Eamus. Tertio omni hora si temptationem proximam expectare cum additur Prope est. Et adhuc eo loquente cum discipulis suis ecce iudas mercator pessimus unus de duodecim scilicet numero non merito quod dicit ad ostendendum immane facinus illius qui de apostolica dignitate proditor fuit factus, accepta a preside cohorte militum gentilium quorum intererat capere malefactores cum tribuno qui preerat eis ac turba plurima iudeorum ministrorum accepta a pontificibus et principibus sacerdotum, crudeli utique et pessima societate impiorum tamquam ad tenendum reum antecedebat eos tamquam ductor eorum qui volebant comprehendere ihesum. Et venerunt illuc cum laternis et facibus ut si in tenebris latere vellet ihesus quereretur nec non gladiis et fustibus et armis ut captionem eius impedire volentibus ihesus resisteretur. Unde Jeronimus: Incumbit virtuti seculi qui desperat de adiutorio dei. Habebat itaque fulcimentum ab utraque curia scilicet imperatoris et pontificis quasi servato ordine legittime potestatis ut nec tenentibus auderet obsistere cum hinc milites presidis inde ministri phariseorum qui in lege summi et iudices videbantur illum tenerent vel etiam si quis auderet contra tot non posset. Timebant enim plebem ne per hanc defenderetur contra eos. Et ideo etiam nocte traditur ut sine turbis que in die frequenter propter instructionem aderant invenirentur. Antequam autem iudas cum turba veniret ad hortum ubi ihesus

Anno dni xxxiii

cum discipulus erat dedit eis signum dicens
Quemcumque osculatus fuero ipse est scilicet
xpc tenete eum et ducite caute scilicet cavendo
a populo ne eum de vestris manibus eripi-
at. Populus enim comunis devotionem ad
eum habebat. Hoc autem fecit iudas et propter
romanorum milites qui xpm non cog-
noscebant et propter alios ne loco xpi cape-
nota rent Jacobum minorem qui in facie xpo
simillimus erat propter quod specialiter frater
domini dicebatur et quia timebat ne se
transformaret et de manibus eorum elabe-
retur quia pluries detentus ab ipsis per-
transijt nescientibus eis et ideo osculari
eum voluit ut in osculando teneretur
ne evaderet. ¶ Et cum venissent ad hor-
tum tunc ihesus sciens omnia que ex di-
spositione divina ventura erant super
eum processit ultro in occursum illorum
sicut paratus ad passionem. Ex quo patet
voluntarie eum captum fuisse et passum
discipuli quoque sequebantur eum timentes
sed ipse confortabat eos ne timerent. Unde aug.
Quam promptus bone ihesu spiritus tuus ad
passionem fuit evidenter ostendisti quando
venientibus una cum proditore tuo viris
sanguinum et querentibus animam tuam
cum laternis et facibus et armis per nocte
ultro occurristi. Et dixit ihesus occurrentibus
offerens se voluntarie eis. Quem queritis
Non interrogat quasi ignarus voluntatis eo-
rum sed mori paratus interrogat ut sciat
eum esse quem querebant. Responderunt
nota ei ihesum nazarenum. Non erat querendus
ad mortem quem profitentur salutis esse
auctorem nec erat persequendus que di-
cunt esse florem honoris et honestatis.
Dixit eis ihesus semetipsum manifestans
et offerens. Ego sum scilicet quem queritis. Qu-
si diceret. Quid pro signo sumitis osculum
proditoris. quid quasi latentem me que-
ritis cum facibus et laternis. Ego sum. Non

Capitulum lx

se occultavit nec se abscondit sed magis
querentibus obviam ivit et se ostendit ubi
Criso. fecit autem hoc ihesus ostendens quoniam nota
non solum comprehendere eum non possent
sed nec videre in medio existentem nisi ipse con-
cederet. hec Criso. Virtute enim divina factum
est ut venientes ad capiendum eum primo
non cognoscerent etiam suus discipulus qui
venerat ad tradendum quod maxime est
possibile eius ostensum. ut per hoc secundo o-
stenderetur quod de voluntate sua caperetur quia
incognitus ab eis recedere poterat si volu-
isset. Sed et manifestius patet per hoc quod
subditur quia audito verbo virtutis et divi-
nitatis quod est ei cum patre et spiritu sancto
eo a voce tonitrui huius formidantes a-
bierunt retrorsum et ceciderunt in terram
resupini tam iudas quam alij potentia divi-
nitatis ipsius deiecti. ita enim erat eis inporta-
bile quod dicebatur. Item ideo ut etiam quantum
nota in se est daret iudeis materiam conversionis vi-
so potentie sue miraculo et ideo cum statim
ad ostensionem potentie sue conversi non fue-
runt se eis capiendum sponte obtulit. Ceci-
derunt retrorsum et resupini sicut cadunt
iniqui non ante et in faciem sicut cadunt
iusti. Qui ante se cadit videt quo cadit qui
nota autem retro cadit non videt ubi casus periculum
Iniqui ergo retro cadunt quia non vident
ubi casus miseriam et quod eos sequatur
Iusti vero qui in istis visibilibus semetipsos
sponte deiciunt ut in invisibilibus erigantur
in faciem suam et ante cadere dicuntur quia ca-
sum vident et timore compuncti humiliantur.
nota Hinc ergo pensandum est quam aspera erit
vox irati cuius verba dulcia pati non potue-
runt. Hoc autem factum est ex divina ordina-
tione ut per hoc declararetur virtus sue di-
vinitatis sicut per captionem eius sequeretur
fragilitas humanitatis. Unde aug. ex cla-
mans ait. Ubi nunc militum cohors et
ministri principum ac phariseorum

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Subi ticet et munimen armorum Tempe-
rata vox dicentis ego sum tantam turbam (nota)
odiis ferocem armis quoque terribilem sine
telo ullo percussit repulit stravit virtute
latentis divinitatis Deus enim latebat in car-
ne Quid iudicaturus faciet qui iudicandus
hoc fecit Quid regnaturus poterit qui
moriturus hoc potuit hec aug. Poterat christus
omnes hostes suos destruere si vellet re-
miti non possent eum capere vel tenere
Hec hostium christi victoria fuit olim in
(nota) Sampsone et Sangar et David prefigurata
Sampson cum mandibula asini stravit
mille viros et Sangar cum vomere inter-
fecit viros sexcentos et David uno impetu
occidit viros octingentos Sed si isti dei adiu-
torio tot hostes prostraverunt non est mi-
rum quod totum christo omnes hostes corruerunt
¶ Et cum tremuli surrexissent iterum
eos interrogavit Quem queritis Questi-
onem iterat ut fideles sua passione
liberandos esse ostendit Illi autem adhuc in
malicia perseverantes dixerunt Ihesum
nazarenum Non enim cognoscere vel capere
eum poterant donec ipse vellet propter hoc secun-
dario Dicit eis ihesus Dixi vobis quia ego
(nota) sum qui voluntarie me offero Et tunc ha-
buerunt ipsius noticiam et capiendi licenciam
Propter quod sequitur Si ergo me queritis
scilicet comprehendere faciatis quod intenditis
si tamen sinite hos abire scilicet discipulos meos
quia non est tempus modo quod tollantur de mun-
do In quo patet quod ipse dedit eis potestatem
capiendi eum Nam sicut ex sua potencia
discipulos suos servavit ita et multo magis
seipsum servare potuisset Quasi diceret Do
do vobis potestatem me capiendi ut tamen
meis discipulis non faciatis aliquid mali hoc
dixit quia servandi erant discipuli ut ver-
bum salutis per eos divulgaretur usque
ad ultimam horam eius quam ad eos ha-
buit dilectionis conservantiam demonstrant

Per hoc ostenditur quod superiores debent
suos subditos fideliter adiuvare et pro eorum
defensione se mortis periculo exponere ut
ait aug. Faciunt quod iubet sinunt eos ab-
ire quos non vult perire et impletur quod
dixerat quia quos dedisti michi non perdi-
di ex eis quemquam ¶ Tunc accedens ille nequam
et dominum subdole salutans ait ave rabi Et
osculatus est eum Accessit tamquam domesti- (nota)
cus sed fur erat salutavit tamquam discipulus
sed insidiator erat osculatus est eum tamquam
amicus et inimicus erat Dicitur quod erat con- (nota)
suetudo iudeorum in adventu suo osculari ad
signandum quod ingressus erat pacificus et
quod moris erat domini ihesu discipulos quos
emittebat in osculo pacis recipere redeuntes
et propterea proditor illis osculum in signum
dedit et alios tamquam dux exercitus et ductor
ad malum precedens cum osculo ficto redit
Quasi diceret Non sum ego cum istis armatis
sed rediens more solito te osculor et dico ave
rabi O vere proditor Huic similes sunt (nota)
multi prelati qui verbo vel facto alios scan-
dalizando et post se trahendo antecedunt
ad malum et ideo etiam antecedunt ad infer-
num Judas beneficiis christi abutens mala pro
bonis reddebat cui etiam similes sunt qui
similia facere non erubescunt Secundum
Bedam Suscipit osculum dominus non quod
simulationem nos doceat sed ne proditorem fu-
gere videretur et plus afficeret proditorem
cum amoris officium non negaret simul
et illud psalmi complens Cum hiis qui o-
derunt pacem eram pacificus Et suscepto
osculo Dixit illi ihesus amice ad quid venisti
vocat eum amicum secundum statum pristinum
amicabilis enim fuit electus a domino in apostolum
Ac si diceret Ad quod scelus dilapsus es ut
discipulus traderes magistrum et dum esses a-
postolus factus es traditor Vide quid facis
et considera finem tuum malum vel ami-
ce quia te diligo sed inimice quia me tradis

vel notat eum amicum pronunciat inspe-
rans simulationes tamquam secundum aug. dicit
O fallacis et insidiatoris nova quare ve-
neris amicum fingis cum proditor sis
Ostendis amiciciam signo et agis proditorem
no defacto Amicicie signus proditores utuntur
ut eorum dolus latentius peragatur Unde
apertius ei dixit Juda osculo filium ho-
minis tradis id est in signo caritatis pro-
dicionem homicidii facis Infelix signum no
ubi per pacem bellum per osculum homi-
cidium per salutationem condempnatio
perpetratur ubi ambro. Illud plus ostendit
ingratum quod eum tradiderit qui cum esset
dei filius propter nos filius hominis esse vo-
luisset Quasi diceret propter te suscepi in-
grate quod tradis ypocrita Et secundum
eundem qui amantis affectu corripuit
proditorem Et ideo etiam secundum Criso. proprium
nomen posuit quod magis dolentis e-
rat et revocantis quam provocantis ad iram
Unde aug. Tu ergo quod acceperat a du-
ce flagicii teipsum manifestasti Nam ac-
cedentem ad osculum sanctissimi oris
tui cruentam bestiam adversatus non es sed
os in quo dolus inventus non est ori quod ha-
bundavit malicia dulciter applicuisti O in-
nocens agne dei quid tibi et lupo illi Que
conventio xpi ad belial Sed et hoc beni-
no gnitatis tue erat domine ut omnia illi ex-
hiberes que pravi cordis sui pertinaciam
emollire potuissent Nam et veteris a-
micicie illum commonuisti dicens Amice ad
quid venisti Et horrore sceleris sui cor i-
psi ferire voluisti cum dicebas Juda osculo
filium hominis tradis hec aug. Hoc idem
potest dici indigne sumentibus corpus xpi scilicet
Juda osculo filium hominis tradis Mo-
no hic raliter iudas est mundus qui quando ad
libitum dat divicias tunc ridet quando dat so-
lacia et delicias tunc osculatur quando
dat honores tunc amplexatur sed omnibus

Multis modis nos decipit et morti eterne
tradit teste beato Job qui dicit Ducunt
in bonis dies suos et in puncto ad infernum
descendunt Unde hic maximam mansuetu-
dinem domini qui osculum proditori
suo dedit et verbis blandissimis alloquens
amicum ipsum vocavit O quot sunt ho-
die tales qui videntur amici esse domi-
ni et non sunt eius amici Amicus enim
suus omnia vota facit scilicet mundum con-
temnere carnem domare et dyabolum
cum suis temptationibus vincere Sed
multi abeuntes retro post concupiscencias
suas cum iuda proditore abierunt ad peccata
Quot sunt etiam hodie qui inter se videntur
amici sed sunt ficti et peiores quam inimici aperti
Inimicus enim manifestus melior est quam no
amicus fictus Ille dum timetur facile vi-
tatur iste prevalet dum non cognoscitur In isto
articulo tradicionis exprimuntur tria que spe-
cialiter tradicionem istam reddebant xpo multum
dolorosam et factum iude aggravabant
valde Unum est quod fiebat a suo servo ac no
suo discipulo et uno ex duodecim de toto mun-
do ad tantam dignitatem apostolatus specialiter
electus ab eo Unde secundum ambro. Fuit dum
discipulus magistrum electus auctorem prodit
Secundum est quod signo pacis et amicicie
scilicet osculo tam fraudulenter et dolose tradeba-
tur Unde ambro. Amoris pignore vulneras
insignis et caritatis officio sanguinem fun-
dis et pacis instrumento mortem irrogas
Tercium est quod illud fedum os proditoris
utpote cuius cor sathanas et omni spurci-
cia eum repleverat tam amorosum et mel-
lifluum os verbi eterni contingere au-
debat Et tunc secundum Criso. Agnum mi- no
ti basiliscus dedit venenosum De hoc no
articulo tria habemus documenta Primum
est ut caveamus ne et nos xpi proditores
efficiamur quia ut dicit Orig. Omnes
proditores veritatis amare veritatem finge-

tes osculi signo utuntur. Omnes etiam here-
tici sunt iudas. ibi dicunt aue rabi. Item
xpm quis dolose salutat et tradit osculo
in proximo uel etiam in seipso. In proximo
quidem dum quis proximum diligere se simu-
lat et malum contra eum machinatur. qua
traditionem xpc sibi assumit iuxta illud
Quod uni ex minimis meis fecistis michi
fecistis. Item xpm dolose cum iuda salutat
et osculatur qui proximo suo promittit et
non seruat uel fraudulenter adulatur.
In seipso etiam deum salutat osculo tradit
qui ore dicit nosse deum et credere in eum
factis autem negat. Item cum iuda dominum
salutat osculo tradit qui cum mortali ad
corpus domini accedit. Secundum est ut disca-
mus patienter ferre malorum homi-
num fraudulencias sicut xpc patienter sustinu-
it proditoris sui fallacias. Tercium est
ut calumpniatores nros et nobis malum
inferentes non odiamus sed amantis
affectu exemplo xpi eos corripiamus.
In recolendo hunc articulum de falso os-
culo iude poterit homo per contrarium
cum sincera fide et deuotione osculari pe-
des crucifixi indignum se reputans osculo
oris ad quod ille infelix iudas accedere pre-
sumpsit. Et si ymaginem crucifixi ante
se non habeat osculetur terram repitando
hoc idem et alia prout deus inspirabit. O
domine ihesu qui a iuda osculo tradi pertu-
listi da michi numquam in proximo uel in memet
ipso te tradere et calumpniatoribus meis
et insidiatoribus fraternum amoris officium
non negare. Ista iniqua salutatio xpo facta
olim fuit in ioab et amasa prefigurata. Io-
ab. amasam salutans dolosa mente fratrem
uocabat et ihm xpm iudas salutans in-
iqua intentione magistrum appellabat.
Ioab dextra mentum amase quasi deosculans
tenebat et in sinistra gladium educens ipm
perimebat. Sic iudas quasi dextra mentum
xpi tenuit aue rabi blande sibi dicens
et quasi sinistra gladium eduxit et ipm
perfodit insidias sub uerbis blandis
occultans. Iudam et iudeos malum pro
bono reddentes olim saul prefigurauit qui
generi suo dauid malum pro bono reddi-
dit. Dauid hostem saulis scilicet goliam supera-
uit et in multis ei utilis fuit sed saul sibi ta-
mquam hosti insidias parauit et ei mortem infer-
re affectauit. Sic deus pharaonem et in-
imicos eorum sepe deuicit et semper eis profuit
nunc autem in mortem eius arma parat
et ad occidendum eum se armant. Similes
etiam sunt Cayn qui fratri suo sine causa in-
uidit et ipm qui nichil mali sibi fecerat
occidit. Cayn eduxit fratrem suum uerbis
blandis et eductum crudeliter interfecit sic
et iudas uerbis blandis xpm fratrem nem et
patrem salutauit et hostibus ad interficiendum
nequiter prodidit. Et cum petrus ceteris
ardentior seruo pontificis cui nomen erat
malchus qui ad xpm capiendum magis de-
pre se ingerebat et ferocius instabat auri-
culam dextram ob zelum amputasset putans
eum magis ledere et grauiter uulnerare
uel ei caput amputare et interficere sed diuina
disposicione ictus declinauit et relapsus
est ad aurem dominus eum alesione aduersari-
orum compescuit dicens Conuerte gladium
tuum in locum suum seu uaginam quia non
esset locus defensionis sed paciencie nec ei lici-
tus usus gladii materialis. Quasi diceret.
Noli eo uti ad defensionem meam quia non
licet uiris aplicis uti gladio materiali. ubi
considerandum secundum Criso. quod licet xpc petro
et aliis discipulis prius precepit dicens Si quis
te percusserit in una maxilla prebe ei et a-
liam ex sermone tamen xpi quem fecerit post
cenam petrus in tantum amorem exarserat quod
de illo precepto non recolens solum ingressu
defensionem intendebat. Ob hoc autem quod
xpc defensionem prohibuit ostenditur

promptitudo eius quia ad patiendum habuit
Secundo gladium precipit ut patientiam
non vindictam doceat. Unde rabanus O-
portuit ut auctor gratie fideles patientiam
suo doceret exemplo et potius ad sustine-
dum adversa fortiter instrueret quam ad vi-
dicandum provocaret. Prohibet ergo do-
minus defensionem armorum ne clericus
armis pugnare presumat. Unde ambro.
Arma mea sunt lacrime et orationes a-
liter non possum nec debeo resistere. Sed
hoc hodie prelati parum attendunt qui re-
galia a regibus ad pugnandum accipi-
unt cum potius reges ab eis alitia ad pe-
nitendum accipere deberent. Et adiecit
dominus. Omnes enim qui acceperint gla-
dium i. usus fuit gladio sc. propria auctoritate et
nulla superiore aut legittima potestate vel
iubente vel concedente seu iniuste et pro cru-
delitate vindicte non iuste et amore iustitie
gladio peribit i. ipsa vindicta erit ei per-
ditionis causa quia dignus est gladiari
Quicumque molitur ledere alium seipsum
proprio iaculo percutit et incidit in foveam
quam fodit. Et subdit dominus. An puta-
tas quia non possum rogare patrem me-
um et exhibebit michi plus quam xii legio-
nes angelorum. Tamquam si dicat per aliam
viam possem evadere si vellem. Non in-
digeo auxilio xii apostolorum qui possem
si vellem habere xii legiones angelorum.
Cum ergo posset accipere legiones no-
lebat accipere ut per patientiam eius im-
plerentur scripture prophantes de ipso quoniam
ita eum ita eum pati conveniebat ad nostram
redemptionem quia et si nostre liberationis
alius modus fuit possibilis nullus tamen
ita conveniens et ideo non erat locus de-
fensionis et resistencie sed magis patientie.
Non solum autem minus eum cohibuit
sed et aliter consolatur eum dicens. Cali-
cem quem dedit michi pater non bibam

illum. Quasi diceret. Si recte sapis
debes voluntatem tuam divine volun-
tati conformare aliter enim eris sathan-
nas non sapiens que dei sunt. Secundum c-
risostimum in eo quod ipsam mortem calicem dicit
quod sibi grata et acceptabilis pro salute
mortalium mors videtur ostenderit. Ipsius
autem servum sanavit auriculam eius tan-
gendo et ei restituendo ut ad impleret quod
preceperat benefacite hiis qui oderunt vos
In quo maxima xpi salvatoris caritas
et pietas apparet et beneficia virtus eius
ostenditur quam cohibet hostem suum
qui ad ipsum comprehendendum venerat sana-
do et per hoc inimicos eius persequetes
ad fidem admonendo et insuper discipulos
in fide confirmando et nos quia noluit quemquam
propter se ledi et ut inimicis nostris benefaci-
amus instruendo. In quo etiam suam virtutem
et potestatem revelat quod non de necessitate sed
voluntarie captus esset. Ubi beda Numquam
enim pietatis sue dominus obliviscitur quod
etiam hostes suos non patitur vulnerari.
Illi iusto mortem inferunt iste persequenti-
um vulnera sanat iniustitie docens et ipsos
si convertantur posse sanari qui in sue sunt
mortis consensione vulnerati. Tunc
ihesus convertit se ad turbam non imparatus
sed rationabiliter eam alloquendo dixit la-
mentabiliter et quasi ad lamentum auditores
provocando. Tamquam ad latronem existis
cum gladiis et fustibus comprehendere me.
Quasi diceret sine causa fecistis hoc. Cui-
us rationem assignat dicens. Cotidie i.
frequenter pacifice et sine armis apud vos
eram docens in templo in loco ubi potestatem
habetis et tunc sine violentia armorum
me comprehendere potuistis sed non me te-
nuistis tunc nec cepistis quia nolebam
sed nec nunc possetis nisi permitterem et
me sponte vestris manibus subicerem
ubi remigius ac si diceret latronis officium

et nocere et latitare ego vero neminem nocui sed plures sanaui et in synagogis semper docui ubi et cetera. Stultum est igitur cum tam gladiis et fustibus querere qui ultro se tradebat vestris manibus et in nocte quasi latitantem et vestros oculos declinantem per proditorem investigare qui cottidie in templo docebat. Ideo autem ut dicit Cri[sostomus]: cum in templo non tenuerunt quia non ausi erant propter turbam populi quod et dominus foras exiuit ut ex loco et ex tempore daret aptitudinem capiendi se. Lo[quitur] secundum aug[ustinum]: mansuetudo domini notanda est que tam dulciter persecutores suos allocuta est tam dulci interrogatione redarguit ut ipsorum nequitiam compesceret et nos ad imitacionem sue benignitatis utiliter invitaret. Et subdit dominus: Sed hec est hora vestra i. vobis concessa ad me comprehendendum et potestas tenebrarum quia diabolus princeps tenebrarum incitabat eos ad hoc faciendum et hec potestas est tenebris data i. diabolo et iudeis insurgendi in xpm. Et ideo aduersus me in tenebris congregamini Et propterea vestra qua tenetis luce armamini in tenebris est. Ut autem ait theophilus: Per actus cunctos que sufficienter se habebant ad prohibendum iudeos cum illi hoc nequaquam hoc discernerent tunc dicti se permisit unde dicitur Cohors ergo militum et tribunus qui eis preerat et ministri iudeorum accesserunt sicut lupi ad agnum vnanimiter et impetuose et manus sacrilegas miserunt in ihesum omnium saluatorem irreuerenter et indebite et tenuerunt eum ipso permittente qui enim voluit tentus est et non ante et sic fuit captiuatus propria voluntate Nam ut dicit Remigius sequentes eum comprehendere voluerunt sed non potuerunt sicut nec nunc potuissent nisi ipse voluisset. Cecidit enim eos solo verbo prostrauit sic solo verbo eos fugare vel etiam annichilare potuisset si voluisset. Ex quo patet obstinatio eorum quia non fuerunt auersi a suo malo visis predictis signis sed magis attribuebant artibus magicis. Cogitet hic quod si penale est cuilibet homini capi pro eo quod per captiuitatem adimitur homini libertas sue condicionis quia redigitur in seruitutem captiuatoris secundum leges ciuiles quod atrocius quia captus non potest facere quod vult quanto magis penale fuit xpo qui est dominus celi et terre et quem celi et terre capere non poterant violentorum quantum exceptis ipsorum erat manibus capi et teneri. Ex hoc articulo habemus morale documentum quod sicut xpus amore nostri semetipsum voluntarie tradidit captiuum iudeis sic et nos propter eius amorem nos ipsos i. omnes sensus nostros debemus captiuare in obsequium xpi videlicet ut oculi captiuentur ab illicito visu aures et nociuo auditu lingua ab ociosis et nociuis locutionibus manus a malis operibus pedes a vano et vago incessu maxime ad peccatum. Sicut enim xpus fuit captiuatus ne quo vellet posset abire sic homo seipsum debet captiuare ne sequatur concupiscentias carnis et sensualitatis appetitum ad nociua trahentem. Cor etiam captiuetur a malis cogitationibus intellectus ab erroneis sensibus et falsis dogmatibus voluntas ab omnibus diuine voluntati discrepantibus. Unde apostolus In captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium xpi ubi per omnem intellectum possunt omnes sensus et vires anime ad operacionem intellectus deseruientes accipi. Aliud documentum est hinc colligendum quod homo libenter debet esse captiuus xpi ut mortem euadat eternam. Sicut enim homo in belli periculo constitutus libenter dat se alicui nobili et benigno domino captiuum ne ab aliis ferocibus occidatur sic nos in hac vita sicut in bel=

lo constituti quia milicia est uita hois
super terram tradamus nos benigno do
mino xpo captiuos quia ipse est dominus
mortuorum et viuorum ne ab hostibus e-
terna morte feriamur occidamur In reco-
do hunc articulum recogitet homo se qsi
in campo bellico cum hostibus conclusum
nec posse euadere potenciam aduersariorum
i. demonum nisi se tradat xpo benignis-
simo domino in seruitute captiuum et sic
aliquo gestu corporis tradat se totum
xpo captiuum clamans et dicens Ihesu qui
a iudeis sponte capi et teneri uoluisti nota
da michi omnes sensus viresque in obsequi-
um tuum utique captiuare ut a morte per-
petua bonitate tua merear preseruari De
osculacio et comprehensio xpi prefigurata
fuit in ioab qui amasam deosculans in-
terfecit Tenentes autem ihesum dulces illas
manus suas vinculis astrinxerunt et
ligauerunt eum ignominiose quasi latronem
et morte dignum a quo potius solui vel-
le debuerunt quia omnium venerat absol-
uere vincula infirmitatum et peccatorum
ac mortis et inferni Et erant forte in
eis qui postea liberati ab eo dixerunt
Disrupisti domine vincula mea Ecce
adest ioseph ligatus venditus a fratribus
et sampson vinctus a dalida i. synago-
ga unde aug. Ecce iam proditorem pre-
euntem impiorum turba prosequitur
et osculum prebente iuda manus inicunt
in ihesum dominum suum tenent ligatum
in illas dulces manus vinculis stringunt
Quis ferat Ocio occupat nunc cor tu-
um pietas omnia uiscera tua zelus in-
flammat Sine rogo patiatur qui pro
te patitur Quid optas gladium Quid i-
rasceris Quid indignaris Et ad istar
petri cuiuslibet abscideris si ferro bra-
chium tuleris si pedem truncaueris ipse
restituet omnia qui etiam si que occideris
absque dubio suscitabit Hec aug. ligauerunt
autem propter tria Primo ne manus eo- nota
rum effugeret Dixerat enim eis iudas quod
cum tenerent et caute ducerent Secundo ut
eum morte dignum ostenderent quia mos
erat iudeis ut quem morte dignum iudica-
rent vinctum presidi traderent Tertio
propter misterium licet ipsi hoc ignorarent
quia enim xpus nos peccatis ligatos et in
limbo vinculatos soluere debebat ideo ipum
pro nobis ligari oportebat cuius vincu-
lis liberati sumus Uoluit quippe xpus
tamquam latro comprehendi et ligari adam
enim cum latrocinio furtum commisit quando
pomum sibi uetitum attrectauit nam fur-
tum est contrectatio rei aliene inuito domino
et huius rei causa totum genus humanum
a diabolo comprehensum tenebatur ligatum
Pro cuius satisfactione ihesus tamquam
latro uoluit comprehendi qui incomprehen-
sibilis est et ligari qui ligatos uenit sol-
uere et vincula eorum dirumpere Et nota nota
quod xpus filius dei tamquam latro cum latrone
scilicet barraba est captus inter latrones cru-
cifixus a latronibus occisus propter latrones
passus soluens que non rapuit Legitur nota
autem dominus ter ligatus Primo statim cum cap-
tus esset et duceretur ad annam Secundo
cum de anna duceretur ad caypham Tertio
cum duceretur ad pilatum Nam secundum
Bedam potuit fieri ut ad horam solueretur
quando discuteretur et post hec discussus iterum
ligaretur Quarto potest addi quod etiam ligatus
fuit ad columpnam cum flagellaretur
licet hic in ewangelio non exprimatur
Insuper in cruce clauis fuit vinctus et sic
etiam ligatus De hoc articulo trahuntur
plura documenta salubria Primum nota bn
est quia sicut dictum est dominus ligari
uoluit ut ipse peccatorum nostrorum vincula
solueret ideo nos debemus esse grati de
solutione nostra et caue ne rursus cum nobis

peccatis ligemus quod fit quociens cumque
mortaliter peccamus Manus etiam corpori
dentur eum funibus colligare qui non cre-
dunt deo quod possit eis necessaria sua dare Se-
cundum est quia xpistus ligari voluit ut
nos sibi alligaret vinculo caritatis unde
studeamus et nos sibi tam fortiter carita-
te astringi ne leviter ab ipso possimus sepa-
rari Ipsa enim caritas est vinculum quo
anima deo alligatur Tercium documentum
est ut nos ligemus omnia membra nostra
et ipsa ligata funibus preceptorum dei ne
labantur ad aliqua contraria divinis pre-
ceptis vel divine voluntati ut nichil ope-
remur aut loquamur quo deus vel proximus
offendatur Quartum est ut simus vinculo
fraterne caritatis proximis colligati ita
ut omne gaudium divinitus acceptum stude-
amus eis impartiri sicut apostolus omnes
fideles hoc vinculo sibi colligatos habuit
eos quasi socios sui gaudii esse cupiunt Quintum
est quod nos volentes sequi xpistum debemus nos-
metipsos ligare vinculo professionis o-
bediencie propter eum qui pro nobis voluit
ligari ita ut amplius pro nostro velle nos
movere non possimus et sic tamquam ysaac
colligati et in altari mactacionis proprie vo-
luntatis positi cotidie in holocaustum vi-
vum deo immolamur Ad conformandum se
huic articulo recogitet homo qualiter do-
minus ligatus fuit propter vincula peccato-
rum nostrorum solvenda et ut nos sibi vincu-
lo caritatis sibi alligaret et poterit in re-
compensandam taliter seipsum deo ligare ali-
quo bono proposito vel etiam voto Quod si ita
ligatus sit in religione vel alias desideret
a deo adiuvari ad perficiendum huiusmodi
obligatione ad laudem suam O ihesu qui
iniquorum manibus ligari voluisti absol-
ve queso nostrorum vincula peccatorum atque ita
caritatis vinculo preceptorum quasi tuorum
funibus me constringe ne umquam membra

corporis aut vires anime mee labentur ad que-
vis contraria tue voluntati Capto autem
et ligato domino discipuli omnes timore
perterriti relinquentes eum fugerunt
et nigrum sui sicut latronem ad victimam
deduci dimiserunt sicut predixerat eos scan-
dalum in se passuros Comprehenso pastore
disperguntur oves capto magistro fugiunt
discipuli unde beda Impletus est sermo do-
mini quo dixerat quod omnes discipuli scan-
dalizarentur in illo in ipsa nocte Et ibi-
dem ad impletum est Elongasti a me amicum
et proximum et notos meos a miseria Et au-
dit theophilus permisit dominus eos cadere
ut non in se ipsis confidant unde remigius
In hoc facto demonstratur fragilitas aposto-
lorum Qui enim de ardore fidei promiserant
se mori cum eo nunc timore fugiunt inmemo-
res sue promissionis Quod etiam videmus im-
pleri in hiis qui pro amore dei magna se
promittunt facturos et postmodum non im-
plent non tamen desperare debent sed cum
apostolis resurgere et per penitenciam resipiscere ubi
et labimus insistere aut sicut petrus qui
culpam negacionis penitencie lacrimis abluit cete-
peccatoribus eorum ostendit qui in martirio labun- no
tur ita ceteri discipuli qui articulum com-
prehensionis fugiendo prevenerunt cautelam
fugiendi docent eos qui se minus ydoneos
ad tollerandum supplicium sentiunt quibus
tutius est latere quam se discrimini certami-
num exponere Sed quare non comprehenderunt
apostolos et maxime petrum qui percusserat
eum gladio Dicendum quod nichil eos detinu-
it nisi virtus divina que etiam prostravit
eos resupinos Tunc omnes discipuli per-
tinuerunt et in fide per illud triduum eccle-
si fuerunt preter beatam virginem in qua no
sola fides ecclesie inconcussa permansit ob cu-
ius representacionem in matutinis illius tridui
omnes candele extinguntur excepta una
sola que remanet accensa In huius sig-

etiam denudantur altaria quia xpc per altare
designatus relictus fuit ab apostolis sig-
natis per ornamenta. In illo etiam triduo
officium nocturnum altiore cantatur per quod
prophetie de xpo signantur. Diurne vero
hore sub silentio dicuntur quia apostoli
tunc predicare non audebant. Unde et cam-
pane non pulsantur quia sonus predica-
tionis cessavit. A parte montis Syon in
nota vallem Josaphat descendendo sunt caver-
ne apostolorum ubi latuerunt passionis tempore
xpo relicto. ¶ Adolescens autem quidam
sequebatur ihesum amictus syndone id est linea
veste que innocentiam significat super
nudo scilicet corpore quia non habebat a-
liud indumentum supra tunicam et aper-
tam quia solam syndonem qui dicitur fuisse
Iohannes. Unde Beda: Juvenem istum nil
vetat intelligi fuisse Iohannem cuius lon-
ga vita inditio est. Hic cum teneretur
ab impiis relicto vestimento elapsus
manibus tenentium nudus profugit
ab eis quorum scilicet et presentiam detestabatur
et facta non a domino cuius amore
etiam absens corpore fixum fuavit in men-
te. Non dum fuit in eo perfecta caritas
que foras mittit timorem scilicet pro tanto
plus aliis de amore habuisse videtur
quia plus ceteris magistrum sequebatur.
nota In facto autem suo secundum Bedam designat
illos qui ut securiores ab incursibus
hostium fiant quecumque in hoc mundo possidere
videntur abiciunt ac nudi potius deo
famulari quam adherendo mundi rebus ma-
teriam temptandi et a deo revocandi ad-
versariis dare didicerunt. Unde exemplum
beati Joseph qui relicto in manibus
adultere pallio foras exiluit malens
nudus deo quam indutus cupiditatibus me-
nota retricis servire. Sic Paulus primus he-
remita videns alios deficere et exquisitis
tormentis fugit et ad solitudinem se

tradidit. Et tu nudus evola ad vexillum
crucis potius quam divitiis allectus et deti-
nearis a mundo quo minus xpm imi-
teris. Unde Jero(nimus): Qui vult effugere manus
iniquorum relinquens mente que mundi
sunt fugiat post ihesum. Iohannes vero mox
recuperato et resumpto vestimento re-
dit et dominum ut prius sequebatur. Potuit
enim fieri ut sub dubia noctis luce se se tur-
bis ducentium ihesum quasi unus ex ipsis im-
miscuerit donec ad atrium pontificis cui
notus erat perveniret. Iohannes sudario
simplici et tenui erat supervestitus. Sed nunc
vestes excondimus in perticis et plicatas
in capsis ac vestium deportandarum habe-
mus summarios quadrigas et currus et
etiam caudas post nos trahimus vel por-
tari facimus. ¶ Ex hoc articulo scilicet fuga di- nota primum
scipulorum trahuntur iiii documenta. Primum
est quod nos caveamus ne et nos unquam a xpo
fugiamus. Fugit autem a xpo qui propter timorem
humanum vel ex temptatione diabolica vel
alias propter quamcumque passionem seu affectionem
corruptam relinquit iustitiam aut veritatem.
Nam xpc est iustitia et veritas. Et univer-
saliter in omni mortali peccato fugit homo a
deo. Secundum est quod si nos aliquando ex
fragilitate ad horam a xpo recedamus
peccando non ideo debemus desperare sed cum
apostolis resurgere et per penitentiam resipiscere.
Tertium est quia ut supra dictum est ex fuga
ceterorum discipulorum docetur cautela fu-
giendo minus ydoneis ad tolleranda sup-
plicia et adversa sicut ex penitentia Petri os-
tenditur reparatio lapsorum in martirio
propter illa. Quartum est quod si interdum hii qui nota
videntur amici nostri et proximi recedant a no-
bis tempore necessitatis vel adversitatis e-
quanimiter hoc feramus memores quod et
apostoli recesserunt a xpo hiis [illegible]
In conformando se isti articulo recogitet
homo quantum se elongavit a deo peccando et

currunt illuc ps. Quoniam qui elongant se a te peribunt perdidisti omnes qui fornicantur abs te michi autem adhere-
rere deo bonum est. Et orat ad dominum dicendo Ihesu qui electos discipulos tuos omnes a te fugere permisisti suscipe me fugitivum servum tuum et tene virtute omnipotentie tue nec sine me abs te proprie voluntatis arbitrio evagari. Attende nunc diligenter et vide quomodo dominus ihesus patitur se capi et ligari et a discipulis derelictum duci ad mortis supplicium ac si esset malefactor et omnino impotens ad se defendendum. Cum quanto clamore putas manus in eum miserunt quam crudeliter eum ligaverunt quam dure stringerunt et quam irreverenter traxerunt. Considera eciam quomodo discipulis suis fugientibus et errantibus compatitur et quis fuit dolor quem discipuli amantissimum habuerunt quando oportuit quod a magistro suo dulcissimo se-
pararentur. O quam miseri o quam tristes o quam desolati o qualiter plorantes o quales voces et clamores gemitus et suspiria dantes sicut orphani et timore perterriti recedebant. Et perpendere potes quod recedentes dicebant. O magister bone o dulcis pater o benigne domine quomodo ita separamur a te. Quomodo pater sancte filii tui fugiunt a te. Quo ibimus domine. Hec et multa alia dicere poterant. O quotiens retro respiciebant videntes qualiter dominus suus ligatus et sine honore trahebatur. O quotiens se in terram prostrabant et ad celum clamabant. Ex hoc enim magis et magis eorum dolor augebatur quia videbat magistrum et dominum suum sic vilitur trahi et canes illos pessimos mordentes et ad victimam eum trahentes quasi agnum mansuetissimum sine clamore et resistentia sequi. Quis enim doloris aculeus discipulorum corda penetravit qui videbant

dulcissimum magistrum et dominum suum tamquam malefactorem duci ad mortem cum et ille impiissimus iudas proditor ductus tantam postmodum fuerit eo hoc repletus amaritudine ut maluit mori quam vivere. Cogitare potes si domina mater sua ibi fuisset quid fecisset. O domina mea quam misera et quam amara erit tibi dies crastina quando audies et quando videbis tam crudele spectaculum. O domine ihesu que anima hec cogitans potest sustinere quod non rumpatur pre dolore. Conspice igitur eum quomodo ducitur ab illis nequissimis de torrente sursum versus urbem festinanter et cum impetu manibus retro e regione dorsi ligatis et ut dicitur cathena collo suo imposita exclamidatus tunica non curiose succinctus capite discoopertus et curvus ex fatigatione et vehementi accelerationem incedens et quomodo agnus innocens inter lupos ibat mordaces. O quam violenter eum impellebant per vallis iosaphat medium et ad montis ascensum quam fatigatus et molestus afflictus transiit per torrentem cedron ut adimpleretur scriptura que dicit de torrente amare scilicet passionis in via bibet. Et sic cum impetu tamquam contra latronem stridentes et eum patientes duxerunt eum per portas aureas per quas in die palmarum intraverat que modo clause sunt. Et adduxerunt eum ligatum tamquam morte dignum ad annam primum id est primo pluribus autem de causis ducebant eum primo ad annam quarum una est quod domus anne prior eis in via occurrebat et ideo turpe ei esset et receptus videretur si domum suam ante positam preterissent vel forte illuc divertebant ne in via longiori tumultus in populo fieret vel magistrum faciebant hoc de voluntate cayphe volentis annam socerum suum honorare ut summo iudicio qui erant affines suggere sociarentur in scelere. Item quod annas

Anno dni xxxiiii

Meior fuit q caiphas iudicium ante p̄
referebatur ad seniores ut magis iu-
stum appareret coram hominibus ideo fe-
cit eum anne primo presentari ut excusabi-
lior esset si ab anna condempnatum ipe
postmodum condempnaret Item quia hij
duo sacerdotium vicissim a gentilibus e-
mebant et sibi per annos vicissim suc-
cedebant et utilitatem in commune habe-
bant et ideo fecit eum presentari anne tanquam
coniudici ad quem scire de iudeo pertine-
bat et ut xpc magis dignus morte et
per consequens ipe caiphas innocens
culpe videretur si alterius q consacerdotis
sui sna et coram iudicibus pluribus xpc
dampnaretur Et licet ista pontifices iudeorum
non habent iudicium sanguinis habebat
tamen iudicium examinis quia ipi exam-
nabant causas ad civiles iudeos spectantes
et postea miserunt ad presidem cesaris
causas instructas Secundum legem vnus
summus sacerdos per totam sua vita officio
pontificatus fungebatur cuius post mortem
filius succedebat ut generationis i sacerdoti-
bus series teneretur postmodum vero i iudi-
a et ambitione principum crescente non
solum patri non succedebat filius sed nec
ultra annum quis officio fungebatur po-
tificatus et hoc ipm pecunia procurabat
a romanis vnde hij duo scilicet annas et
caiphas principes sacerdotium erant
licet de tribu levi non essent et propter
annas alternatim sacerdotium iniebant
quod quolibet anno pro suis vicibus ab
herode emebant et tunc annus caiphe
cum passus est dominus quia erat pon-
tifex anni illius i. amministrator anni illius
habebat eius iudicium et voluntas iudi-
cij conciter amborum esset Non ergo mirum
si iniqui pontifices inique iudicaverunt
et in officio pontificatus tam nequiter
adepti rem sic nephariam gesserunt ·

Caplm lix

Sepe enim qui per avariciam vel ambicione
ad sacerdotium et dignitatem accedit
per iniusticiam in eis servat et sceleratam
initium funesto fine consummat Unde
symonia ambicione et scismate sacerdoti-
um synagoge deprisse caveat hec eccia
ne sibi contingat simile Circa hunc arti-
culum scilicet ductor xpi esse considerandum nō ix
q xpc in processu passionis sue novies
hodie ductus fuit Primo enim mox ut
captus fuit et ligatus duxerunt eum ad annam
Secundo ab anna ad caypham Tercio a
caypha ad pylatum Quarto a pylato
ad herodem Quinto ab herode reductus
est ad pylatum Sexto milites duxerunt
eum intus in atrium pretorii ubi illuserunt
ei Septimo pylatus duxit eum foras de
pretorio portantem coronam et vestem pur-
puream Octavo duxit eum foras preto-
rium ad locum ubi sedit pro tribunali
Nono duxerunt eum ad crucis patibulum
Et in qualibet istarum ductionum semper sin-
gulares penas et contumelias passus est
sicut de singulis in suis locis patebit ·
Has novem ductiones usque ad meridie nō
factas considerant fideles qui hodie usque
ad nonam circueuntes visitant novem
ecclesias in memoriam quod xpc postquam captus
fuit ductus est ad novem loca Et merito nō
fideles hodie sanctorum ecclesias visitant
ut ab ipis beneficia obtinere valeant
Nam hodie sancti valde liberales esse de-
bent quia hodie de carcere fuerunt
liberati et in celeste imperium sublimati
Si quis enim de carcere liberaretur et in
imperium sublimaretur illam diem mul-
tum diligeret et in illa die multum liberalis
esset sic et de sanctis credendum est Fuit
autem ductio xpi violenta quia manu ar- nō
mata et cum turba fuit et ignominio-
sa quia ducebatur vinctus sicut ma-
lefactor et morte dignus fuit etiam de-

loco a quia quantumcumque ipse voluntarie
eum eis iret tamen in fune eum trahe-
bant et impellebant et pressuris ob-
ruebant ita ut dicere posset illud pa-
ralipomenon. Ab omni parte angustie
me premunt. ¶ Ex hoc articulo habent
quatuor documenta. Primum est quod fi-
deles in die parasceues visitantes v
ecclesias secundum v ductiones. In prima eciam
rememorari debent quid christus passus
fuit coram anna. In secunda quid coram
cayphas. In tercia quid coram pylato et
sic deinceps ut videre potes in ordine
supra posito. ¶ Secundum est quod si quando
forsan causa dei ducimur ad penam cum
paciencia tolleremus amore et exemplo
eius qui pro nobis ductus est innocens
sicut ovis ad occisionem. ¶ Tercium est quod
licet nos aliquando ducamur ad malum pe-
ne numquam tamen patiamur nos duci ad
malum culpe quia talibus ductionibus
nullatenus consentire debemus ymo non
ad huiusmodi inuiti trahi vel duci pos-
sumus et ideo si quando ducimur ad temptatores
nequaquam tamen inducamur in temptatores
per peccati consensum. ¶ Quartum est ut
nos simus de facili ducibiles ad via iusti-
cie sicut christus valde facilis ymo desideranter
ducebatur ad passionem non repugnans
nec renitens nec remurmurans et sicut
ovis os suum non aperiens. In conforma-
cione istius articulo recogitet homo quod exprobra-
biliter sicut fur vel latro christus ductus fit
et poterit eciam mentaliter visitare v ecclesias
sicut devocio dabat. Item formet sibi bo-
num propositum se velle cum gracia dei ducibile
esse ad omnem divinum beneplacitum et oret
dicens. Ihesu qui vinctus velud malefac-
tor ab iniquis de loco ad locum expro-
brabiliter duci voluisti da michi virtute
ut ad nullum a spiritu maligno vel
homine malo seducar peccatum sed spiritu

tuo bono ducar ad omnia tue benepla-
cita voluntati. ¶ Sequebatur autem ihesum
symon petrus et alius discipulus scilicet
Iohannes sed a longe ex timore. Licet enim
isti sicut et alii primo ex timore fugissent
Postea tamen ex devocione ihesum secu-
ti sunt quia ferventiores aliis erant et pre
ceteris christum diligebant et quod maior eos
ad invicem vis dilectionis movebat. ¶ Iohannes
et petrus dominum ad passionem euntem secun-
tur significat eciam de iudea et gentibus dominum
passionem secuturam vel imitaturam sed a lon-
ge et differenter eciam enim pro se patitur
sed ille pro eciam et passio sanctorum a longe
imitatur passionem christi quia non est si-
milis dolori et tristicie per hos duos dis-
cipulos due vite intelliguntur que christum
secuntur scilicet activa que per petrum et con-
templativa que per Iohannem significatur
et activa quidem sequitur christum obediendo
contemplativa vero cognoscendo et contem-
plando. ¶ Et quia iohannes erat notus pon-
tifici introivit cum ihesu in atrium pontifi-
cis quod propter noticiam permissus est intrare
cum aliis. Causa autem sue noticie hec esse nota
poterat quod forte missus a patre suo pisces
ad domum pontificis plusies portave-
rat vel forte quia aliquis de cognacione
eius ibidem serviebat vel secundum aliquos de
david descenderat quas genealogias sa-
cerdotes habebant. ¶ Et dixit Iohannes
ostiarie et fecit introire petrum qui ex
timore stabat foris ad ostium quod presagiens
future negacionis factum. Unde in psalmo.
Qui videbant me foras fugerunt a me.
tristicie autem Iohannes intravit cum ihesu
quia vita contemplativa est ei famili-
aris sed petrus foris stabat quia activa vi-
ta circa exteriora occupatur. Per hoc
autem quod fecit introduci petrum in istitie intel-
ligi datur quod per contemplativam introdu-
citur ad christum vita activa sicut enim racio

inferior dirigitur per superiorem scilicet acti-
ua per contemplatiuam Sequere et tu
eum usque ad atrium pontificis et intra
tum eo si poteris ut singula que fiunt
videre merearis Atrium vocabatur
platea sub diuo inter primam portam et
secundam ubi erant ministri principis
circumsedentes ad ignem inter quos
stabat petrus calefaciens se Intus autem
erant in consilio principes sacerdotum
et scribe et seniores et dominus cum eis
sicut agnus inter lupos Hec terna ne-
gatio petri fuit inchoata sed postea in
domo cayphe consummata et ideo propter
continuationem materie simul omnes tres
infra sunt posite Ibidem ergo domino
ihesu in bello et conflictu duro et aspero
permanente tu aliquantulum nos sine
compassione et gemitu dormitabis et qui-
esces si tamen potes hoc facere Oratio

Domine ihesu christe qui in agonia
sanguinem sudasti da michi in
erumpna peregrinationis huius te-
cum sudare ut otiosa non marcescam
neque sed in sudore vultus mei vescar
te pane viuo tu quoque sudoris sanguinei
balsamum me egrotum sanet et celesti
curie locum representet Et qui inde
osculo te tradi in manus impiorum et li-
gatum adduci ad annam permisisti ac
vincula mortis eterne nobis abstulisti
non permittas me tradi in manus cru-
delium et rumpe vincula conscientie
mee mole ut securus decantem dirupisti
ti vincula mea tibi sacrificabo hostiam
laudis Amen. De matutinis

Hora matutinali eui-
gilaueris a sompno tuo
plenus lacrimis et
dolore confectus aprecan-
que post completorium
cogitasti et tunc me-
ditaberis et in spiritu tuo videbis qua-
liter dominus tuus sedet inter inimicos
despectus et inhonoratus et a suis disci-
pulis et amicis derelictus et tot malis
hominibus sociatus O domine ihesu quid
ita sedes tam contemptus et desolatus
ubi sunt discipuli tui et amici O omnium
bonum meum o singulare gaudium meum
quid faciam cum te sic sedere videam
Certe domine sedebo in terra tecum et
assistam tibi te quia non video hic qui di-
ligat te sed potius inimicos tuos insanos
et dementes qui oderunt te Ihesu ergo
statuto et stante ligato ante annam ponti-
ficem interrogauit dolose ihesum pontifex
de discipulis suis fortassis ubi erant et
cuius gratia eos collegit ut videret si
posset eum reprehendere quod ab eo seducti
fuissent et de doctrina eius non cognoscen-
de veritatis amore sed ad videndum si pos-
set ibi falsitatem vel calumpniam et ad
deum contra legem inuenire et sic causam
haberet qua posset accusare eum et tra-
dere romano presidi ad dampnandum.
Duo enim imponebant christo a iudeis scilicet
falsa doctrina et noua ac seductio et deceptio
tio hominum ad se et ideo pontifex examinat
eum de utroque scilicet si esset seductor hominum et
doctor false doctrine et primo de discipulis
eius quos videbatur seduxisse Secundo
de doctrina eius quasi notans eam falsam
esse Dicit autem annas pontifex non qui-
tunc actu esset sed quia ante fuerat et post
eum debebat Ihesus vero de discipulis
suis tacuit quia tunc de ipsis nichil boni
dicere potuit qui iam fugerant dans no- nō
bis exemplum quod malum de aliis non
debemus dicere nec peccatum alterius
propalare Sed de doctrina sua respondit
ostendens quod non mala vel suspecta
sed bona et sana erat quod declarat
ex loco et auditorum testio dicens Ego